

**Тарҷуман
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

Дарси сивум

**Мавонези шинохт;
Такаббур (2)**

Саҳ 95 то 101

Мавонеъи шинохт; Такаббур (2)

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

Дар дарси қабли мафҳуми такаббур ва маншаъи он табиин шуд ва сухан ба табаъоти он расид ки мубтанӣ бар пешгирӣ аз шинохти ҳақ ва илтизом ба он аст ва мутаъассифона дар миёни мусалмонон шеваъи фаровоне дорад ва аз ҳама бештар дар миёни се гурӯҳ аз онон қобили мушоҳида аст: Аҳли илм, аҳли қудрат ва аҳли сарват. Устозунал Мансур пеш аз ҳар чиз дар бораи)

[Такаббури аҳли илм]

(ки табаъоти муҳимтаре дорад хушдор медиҳад ва мефармояд:) **Балки олимонашон** (дар инҷо бештар ба маънои олимони динӣ бо таваҷҷуҳ ба инки <<Олим>> дар адабиёти Исломи ба маънои олими динӣ аст) **аз сарватмандон ва қудратмандонашон мағруртаранд; Чароки эҳтироми мусалмонон ба онон** (бо назар ба ҳурмати дин) **бештар ва тамаллуқашон аз онон** (яъне ситойиш ва чоплюсишон барои онон) **шадидтар аст** (чунонки аз алқоби аҷиб ва ғарибе ки ба онон медиҳанд маълум аст); **То чойе ки ононро дар бораи худ ба иштибоҳ андохта** (яъне боварашон шуда ки ин тамаллуқҳои эҳсосии авом саҳиҳ аст) **ва ба ин таваҳҳум дучор кардааст ки** (воқеъан) **аз дигарон бартаранд; Дар ҳоле ки мабнӣ бартарӣ дар Исломи, илм** (ба маънои маълумоти бештар) **нест, балки тақво** (ба маънои амал ба воҷибот ва тарқи муҳаррамоти Илоҳӣ) **аст; Чунонки Худованд фармудааст:** ﴿إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ﴾¹ **<<Ҳароина гирумитарини шумо назди Худованд ботақвотарини шумост>>** **Ва рӯшан аст ки бисёрӣ аз олимони (эътиборӣ), ботақво нестанд** (бинобарин, илми эътиборӣ мулозимае бо тақво надорад); **Чунонки** (устозунал Мансур ба ройичтарин разоъили ахлоқӣ дар миёни аҳли илм ишора мекунад ва мефармояд:) **бархишон ба барҳӣ дигар ҳасодат меварзанд** (ба Худо паноҳ мебарем аз ҳасодате ки дар миёни аҳли илм ройич аст), **дар ҳоле ки Худованд** (онро тақбех карда ва)

1. Хучарот/ 13.

Мавонеси шинохт; Такаббур (2)

фармудааст: ﴿أَمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾¹; <<Ё ба мардум бар чизе ки Худованд аз фазли худ ба онон додааст, ҳасодат меварзанд>> Ва бархишон бар бархӣ дигар бартарӣ мечуянд (ин бартариҷӯи ва рақобати носолим ҳам миёни аҳли илм ривоч дорад; Ба ин тартиб ки ҳар кадом кӯшиш мекунад ҳудахро бартар аз сойири олимон муъаррифӣ кунад), дар ҳоле ки Худованд фармудааст: ﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا﴾²; <<Он саройи охиратро барои касоне қарор медиҳем ки дар замин баландӣ ва низ табоҳӣ наменҷӯянд ва оқибат барои парҳезкорон аст>> Ва бархишон ҳақиқатро (аз тарс ё ба хотири мулоҳизоти сиёсӣ) кетмон мекунад ва ба баҳои андак (монанди мол ва мансаб ва эътибор) мефурушанд (монанди ҳақонияти даъвати устознал Мансур ки тавассути онон кетмон мешавад), дар ҳоле ки Худованд фармудааст: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ﴾³; <<Ҳароина касоне ки ончи Худованд аз китоб нозил кардро кетмон мекунад ва ба баҳои андак мефурушанд, онон дар шикамҳои хеш чуз оташ намехуранд ва Худованд дар рӯзи қиёмат бо онон сухан намегӯяд ва покашон намесозад ва барояшон азобӣ дарднок аст>> Ва бархишон мусалмононро аз ақойиди нодуруст ва аъмоли нораво (ки бар ҳилофи Исломи ҳолис ва комил аст) боз намедоранд (яъне дар баробари инҳирофоти ақидатӣ ва амалии ҷомеа сукут мекунад ва вазифаи амри ба маъруф ва наҳй аз мункаро анҷом намедиҳанд), дар ҳоле ки Худованд фармудааст: ﴿لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّائِيُّونَ وَالْأَنْبِيَاءُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾⁴; <<Чаро рӯхониён ва олимон, ононро аз ақидаи нораво ва хӯрдани ҳаромашон боз намедоранд?! Ҳароина бад коре буд ки анҷом медоданд!>> Ва бархишон амволи мардумро ба ноҳақ (ва тахти ановини мухталиф) мехуранд ва аз роҳи Худованд (ки муҳимтарин мисдоқи он заминасозӣ барои таҳаккуки ҳокимияти Худованд аст) бозмедоранд, дар ҳоле ки Худованд фармудааст: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾⁵; <<Эй касоне ки имон овардид! Бисёрӣ аз олимон ва роҳибон, ҳароина амволи мардумро ба

1. Нисоъ/ 54.

2. Қасос/ 83.

3. Бақара/ 174.

4. Моъида/ 63.

5. Тавба/ 34.

Мавонези шинохт; Такаббур (2)

ботил меҳуранд ва аз роҳи Худо бозмедоранд>>! (Аз инчо доништа мешавад ки Худованд дар китоби худ нисбат ба хиёнат ва инҳирофи олимон хушдор додааст.) **Бо ин васф, мусаллам аст ки бархӣ авоми мусалмонон, аз бархӣ олимонашон ботақвотар ва табъан гиromитаранд** (монанди марди кишоварз ё чӯпоне ки ба ризки андак ва ҳалоли худ қонеъ аст ва ба касе ситам намекунад ва иддаъое ҳам надорад ва вочиботашро анҷом медиҳад ва аз муҳаррамот мебарҳезад ва табъан назди Худованд ва авлиёи Ӯ бар ҳазор олими машҳур ва пур иддаъо ки ба ҳасад ва бартаричӯӣ ва кетмони ҳақ ва ҳӯрдани амволи мардум ба ботил олуфтааст бартарӣ дорад. Лизо устозунал Мансур мефармояд:). **Бал ман ҳеҷ гурӯҳӣ аз мусалмононро наёфтаам ки ба андозаи олимонашон дӯстдори тамаллуқ** (яъне чоплусӣ) **ва ситоиш бошад; Дар ҳоле ки Худованд** (ба шиддат ин рӯҳия ва рӯйкардро тақбеҳ карда ва) **фармудааст:** **﴿لَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أَتَوْا وَيُجِبُونَ أَنَّ تُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسِبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾**¹; **<<Гумон мабар касоне ки ба ончи анҷом додаанд шодмонӣ мекунад ва дӯст медоранд ки ба хотири ончи накардаанд ситоиш шаванд, гумон мабар ки аз азоб раҳой меёбанд ва барои онон азобӣ дарднок аст>>; То чойе ки бисёрӣ аз онон** (дар маҷолис) **болотар аз дигарон** (дар сандалиҳои махсус ва маконҳои ҷудогона) **менишинанд** (дар ҳоле ки мо надидаем устозунал Мансур бо инки бидуни шак олими уламои замон аст ва азамат ва ҷалолати ҳоссе дорад, худро дар маҷолис аз мардум ҷудо кунад; То чойе ки бисёр пеш омадааст ки меҳмоне вориди маҷлиси эшон шуд ва эшонро аз дигарон нашнохта ва пурсидааст ки устозунал Мансур кадом аст?!) **ва аз гӯшаи ҷашм** (яъне бо ҳолати такаббур ва на бо ҳамаи чеҳра ба сурати мутавозӣона ва мӯҳтарамона) **ба онҳо менигаранд** (дар ҳоле ки мо ин рафторро низ дар устозунал Мансур надидаем; Зеро эшон бо ҳамаи рӯйи мубораки худ ба касе ки бо эшон сухан мегӯяд таваҷҷуҳ мефармояд ва ба қадри мутавозеъ аст ки ҳеҷ кас дар сухан гуфтан бо эшон дучори изтироб намешавад) **ва дастҳои худро барои бўсиданашон пеш меоваранд** (гӯё ки ба таҳқири мардум ва таъзими худ одат кардаанд, дар ҳоле ки мо борҳо дидаем касе ирода кардааст дасти мубораки устозунал Мансурро бибӯсад вале эшон ӯро манъ карда ва фармудааст: <<Ин корро нақун; Чароки ба ту зиён мерасонад ва барои ман суде надорад>>) **ва онҳоро аз чоплусӣ ва ёвагӯӣ**

1 . Оли Имрон/ 188.

Мавонези шинохт; Такаббур (2)

дар бораи худ боз намедоранд (то ҷойе ки шоъирон дар ҳузурашон ононро мадҳ мекунанд ва ғолиён дар бораи онон ғулув менамоянд ва онон мешунаванд ва наҳй намекунанд, дар ҳоле ки ман ҳаргиз надидаам касе дар маҳзари устозунал Мансур ин бузургворро бо ин сурат мадҳ карда бошад; Чароки иҷозаи ин корро намедихад ва бо ҳар ғулувве дар бораи худ шадидан бархурд мекунад; То ҷойе ки ба ёд дорам касе дар маҷлиси эшон бархост ва дар ситойиши эшон чизе гуфт ки мутазаммини ғулувве буд ва эшон фармуд: <<Ин суҳан дурӯғ аст ки гӯяндаи он азоб мешавад магар инки ба сӯй Худованд тавба кунад>> ва он мард бедаранг гуфт: <<Ба сӯй Худованд тавба мекунад>>!) **ва ёронашон аз пешрӯяшон мусалмононро канор мезананд ва дур мекунанд!** (Ба баҳонаи инки музоҳими онон нашаванд, дар ҳоле ки машҳур аст Арабӣ биёбоннишин ба назди Паёмбар меомад ва абои ӯро аз пеш мекашид то ҳадде ки бар гардани муборакаш асар мекард ва ҳоҷати худро меҳост ва касе набуд ки ӯро аз он ҳазрат дур кунад ва устозунал Мансур низ ба танҳой ё бо яке аз асҳоби худ сафар мекунад ва бидуни ҳеч ҳочиби ё муҳофизе дар миёни мардум ҳозир мешавад ва ин дар ҳоле аст ки душманони эшон ҳамвора дар камини эшон ҳастанд. Ба унвони намуна, яке аз бародаронамон барои ман нақл кард, гуфт: Ман пеш аз онки устозунал Мансурро бишносам дар бозоре будам. Пас дар миёни чамъият чашмам ба марде нуронӣ ва ҷалилул қадр афтод ки ҳайбат ва вақори ҳоссе дошт, ба наҳве ки таваҷҷуҳи манро ба худ ҷалб кард. Дар ин ҳангом марде ки наздики ман буд мутаваҷҷеҳи нигоҳҳои ман ба ӯ шуд ва гуфт: Оё ин мардро мешиносӣ ки мардум ба ӯ шона мезананд ва ӯро ба ин сӯ ва он сӯ тела медиханд? Гуфтам: Бале! Гуфт: Ӯ бехтарин халқи Худост! Ин инсонӣ бузург то ин андоза аз такаббур ба дур аст, он гоҳ ин муддаиёни илм ки инсофан гурӯҳӣ ҷоҳил ва камсавод ҳастанд ва ҳеч шабоҳате ба олимони ростин надоранд, ба қадре мутакаббиранд ки инсон мутаъаҷҷиб мешавад! То ҷойе ки дар баробари устозунал Мансур ки бидуни ҳеч тардиде ба манзалаи устои онон аст ва илми саҳиҳро ба онон таълим медихад такаббур меварзанд!) **Чунонки** (эшон худ ба намунае аз ин даст ишора мекунад ва мефармояд:) **аз боби мисол, ман худ барои гуфтугӯ ба назди яке аз онон** (ки гӯё аз уламоӣ бузурги Эрон будааст) **рафтам ва аз ӯ хостам манро дар коре ки барои бозгардондани мусалмонон ба Исломи** (холис ва комил) **оғоз кардаам ҳимоят кунад** (бо таваҷҷуҳ ба инки ҳимоят аз некукорон ақлан ва шаръан воҷиб аст ва вазифаи инсонӣ

Мавонези шинохт; Такаббур (2)

ва Исломии ҳар мусалмоне маҳсуб мешавад), вале **ӯ аз фартӣ такаббур** **рӯй дар ҳам кашид ва сукут кард ва надими ӯ** (яъне ходими ӯ) **ки муваззаф ба посухгӯӣ ба ҷойи ӯ дар ин гуна маворид буд**, (бо иҷоза ва тақрири он олим) **гуфт ки ҳазрати эшон умри худро барои бозгардондани мусалмонон ба Ислом** (аз тариқи тадрис ва таълифу ифто) **сарф кардаанд ва акнун ту аз роҳ расидаи ва меҳохӣ ҷойи ҳазрати эшонро бигирӣ?! (Шумо бубинед навъи нигоҳи як олими мутакаббир чигуна аст ва чигуна пеш аз ҳар чиз нигарони ҷойгоҳи худ мешаванд!) Гуфтам агар ҳазрати эшон** (ҳақиқатан ва аз рӯи ихлос) **умри худро барои анҷоми ин кор сарф кардаанд, шоиста аст аз анҷоми ин кор тавассути ман истиқбол кунанд, на инки ранҷида шаванд; Чароки анҷоми ин кор тавассути ман, ба хусули ғарази ҳазрати эшон ёрӣ мекунад** (ва инсонӣ оқил аз хусули ғаразаш истиқбол мекунад ва ранҷида намешавад) **ва рӯшан аст ки ман барои гирифтани ҷойи ҳазрати эшон наёмадаам, балки барои ҳамкорӣ бо ҳазрати эшон барои бозгардондани мусалмонон ба Ислом омадаам ва шакке нест ки ҳар мусалмонро дар ин росто вазифае аст** (ва ин ихтисосе ба ин олимӣ хос надорад! Бубинед чигуна устозунал Мансур бо эҳтиром ба он олимӣ мутакаббир суҳан мегуяд ва дар айни ҳол, суҳани ҳаққро мегуяд ва наҳӣ аз мункар мекунад! Ин дарсе барои мо ва шумост ки айбӣ бузургонро бо эҳтиром ба онҳо бигӯем то шояд бипазиранд ва ислоҳ кунанд, ҳар чанд бештари онҳо мисли ин олимӣ мутакаббир дар ҳар ҳол намепазирад ва ислоҳ намекунанд). **Гуфт ки қиблаи аном** (кинояӣ ғулувомез аз касе ки мавриди таваҷҷуҳ ва мурочиъаи мардум аст) **ва ноибӣ имом** (унвонӣ бепоё ва инҳирофӣ барои фуқаҳо дар замони ғайбати Маҳдӣ), **ба ҳамкорӣ ту ниёзе надоранд ва ин кор, вазифаи уламои аълом** (яъне бузург) **ва марочеъи эъзом** (тақлид) **аст, на вазифаи амсоли ту ричоли гумном!** (Вақте олимӣ ин қавм то ин андоза ҷоҳил аст ки чунин нигоҳи ҷоҳилонае дорад ва чунин суҳани ҷоҳилонае мегуяд, аз ҷоҳилонӣ ин қавм набояд таъҷҷуб кард ки бо устозунал Мансур ба хотири инки дар замин гумном аст ва аз уламоӣ стондорти ҳукумати ва марочеъи бастабандӣ шудаи онон маҳсуб намешавад душманӣ мекунанд!) **Гуфтам ҳазрати эшон қиблаи кадом аном аст ва ноибӣ кадом имом ки ба ҳамкорӣ мусалмонон ниёз надорад ва ин уламои аълом ва марочеъи эъзомро чи касе таъйин карда ки маълум аст ман аз онон нестам?! (Рӯшан аст ки марчаъи оқилон ва нойибӣ**

Мавонези шинохт; Такаббур (2)

халифаи Худо ба ҳамкориҳои мусалмонон ниёз дорад ва ин уламои расмӣ ва марочезӣ қонуниро ниҳодҳои ҷаълӣ ба ҳукумат таъйин кардаанд ки номи устозунал Мансур бо ин азамати илмӣ ва маънавӣ дар миёни онҳо нест.) **Пас ҳазрати эшон аз рӯи нороҳатӣ бархост ки биравад, ба ин маъно ки дигар ҳозир ба шунидани суханони ман нест ва ман низ бо ӯ бархостам. Пас ба иқтизои одат (аз бас ки суфаҳо дасти ӯро бўсида буданд!), дасти худро пеш овард то бибӯсам ва рафъи заҳмат кунам, вале ман дасти ӯро ба зер овардам (то ӯро бар такаббур ва инҳирофаш аз ҳатти Ислоҳ тақрир накунам) ва ба мусофиха (ки суннатӣ Ислоҳ аст) басанда кардам ва берун омадам, дар ҳоле ки ӯ аз ман хашмгин буд ки чаро дасташро набӯсидам!** (Дар инки ин олими мутакаббир дақиқан чи касе буда, ихтилоф аст. Бархӣ мепиндоранд ки ӯ раҳбари Эрон будааст, вале ин воқеият надорад; Зеро то ҷоие ки мо иттилоъ дорем, устозунал Мансур бо раҳбари Эрон гуфтугӯ мустақим нашофта, вале ба таври ҳатмӣ ӯ яке аз олимони машҳури Эрон аст. Мақсуди устозунал Мансур ҳам муъаррифии ин шахси хос дар ин китоб набуда, балки сирф тавсифи ин ҳолати зишт дар миёни аҳли илм будааст; Чунонки мефармояд:) **Ин ҳолате аст ки дар бисёри аз олимони мусалмон машҳуд аст ва ҳологӣ бадтар аз ин низ дар бархӣ аз онон ҳаст ки зикри он муносибат надорад.** (Шояд назари устозунал Мансур дар ин иборат ба истебод ва такаббури сиёсӣ дар олимони Эрон буда ки аз истебод ва такаббури фардӣ дар онон бадтар аст, вале баёни он муносиб боби ҳокимияти ғайри Худованд аст ва шояд назари шариф ба чизии дигаре будааст.) **Рӯшан аст ки бо вучуди чунин руҳияе дар онон, умедӣ ба шинохти онон аз ҳақ намеравад ва пайравони онон низ ба табаъи онон, дар торикӣ (яъне зулумоти ҷаҳл ва гумроҳӣ) фуру мераванд** (ин ишора ба сухани Худованд дар бораи касоне аст ки вилояти тоғутро мепазираанд; Мефармояд: **﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الطَّاعُونَ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ﴾** [Бақара/ 257]; <<Ва касоне ки кофир шуданд авлиёашон тоғут аст, ононро аз нур ба зулумот берун мекунанд>>). **Чунонки вақте (яке аз олимони рӯшанфикр ва машҳури қарни охир мавсум ба) Саййид Ҷамолиддин (д.1314қ) (намефармояд <<Афғонӣ>> ё <<Асадободӣ>> то иддаи сафих ҷанҷоли миллӣ ва қавмӣ барнаянгезанд ки ӯ Афғонӣ ё Эронӣ нест; Ҷароки миллат ва қавмияти ин мард ҳеҷ аҳмияте дар назари устозунал Мансур надорад, балки танҳо амали солеҳи ӯ дар назари эшон муҳим аст, беонки ҳамаи аъмоли ӯро солеҳ бидонад ё ӯро ба таври кулӣ**

Мавонеъи шинохт; Такаббур (2)

таъйид кунад. Инро аз он чихат меӯям ки бархӣ мепиндоранд устозунал Мансур дар инҷо Саййид Ҷамолиддинро таъйид карда ва ҳамаи аъмоли ва ороъи ӯро қабул доништааст, дар ҳоле ки возеҳ аст ин тавр нест ва эшон танҳо ба номанигории ӯ бо олимони мусалмон ва бархурди мутакаббиронаи онон дар қабули ӯ ишора фармудааст. Лизо мефармояд: вақте ӯ) **барои бархӣ олимони мусалмон** (дар кишварҳои Исломи) **номаҳое навишт ва ононро ба хушёрӣ дар баробари кофирон ва истодагӣ дар баробари истеъмори даъват кард, бисёрӣ аз онон ҷавобе ба ӯ надоданд** (ва ин урфан такаббур махсуб мешавад; Чунонки номаҳои бисёре бо ин мазмун аз ӯ боқӣ монда, вале посухе барои бештари онҳо гузориш нашудааст, дар ҳоле ки агар посухе вучуд дошт табиъатан гузориш мешуд, ҳамон тавр ки ин номаҳо гузориш шудааст); **Чароки худро ба боядҳо ва набоядҳо огоҳтар аз ӯ мепиндоштанд ва шаъни худро фаротар аз ин медонистанд ки мардӣ гумном ва ношинос** (монанди Саййид Ҷамолиддин), **барои онон таъйини таклиф кунад!**¹ (Ин такаббуре аст ки дар олимони имрӯза ҳам дар мувоҷеҳ бо даъвати устозунал Мансур дида мешавад ва ба эҳтимоли фаровон дар мувоҷеҳ бо даъвати Маҳдӣ низ дида хоҳад шуд.) **хатто** (яке аз муфтиён ва олимони бузурги аҳли ташаюъ ба номи) **Мирзо Ҳасани Шерозӣ (д.1312к) ки дар оғоз, даъвати ӯро иҷобат кард ва** (таҳти таъсири рӯшангарихи ӯ ва амсоли ӯ дар бораи қарордоди воғузории ҳаққи инҳисории тичорати тутун ва танбоку дар Эрон ба Ингилис ки дар раҷаби 1307 қамарӣ миёни Носируддин шоҳи Қочор ва давлати Ингилис мунъақад шуд) **ба таҳримии танбоку фатво дод, ба зудӣ** (бо таваҷҷуҳ ба ҳасоротҳо ва ғароматҳои сангине ки ба давлати Эрон ба хоҳири фасхи якҷонибаи ин қарордод таҳмил шуд ва ба назар расид ки ба макруз шудан ва вобастагии бештари он ба давлати Ингилис анҷомидааст ва шояд бархӣ табаъоти дигар монанди рехта шудани хуни шуморе аз мусалмонон дар Эрон) **аз ин кор пушаймон шуд; Чароки пиндошти Саййид Ҷамолиддин ӯро фиреб додааст!**² (Ба ҳар ҳол, устозунал Мансур дар мақоми дифоъ аз фатвои таҳримии танбоку ё радди он нест, балки танҳо дар мақоми интиқод аз такаббури аҳли илм дар баробари мусалмон ва рӯшанфикрони мусалмон

1 . Барои мулоҳизаи номаҳои ӯ ба онон, нигоҳ кун ба: Рашид Ризо, ториҳул шейх Муҳаммад Абду, ҷ1, с 56 ба бад.

2 . Барои огоҳӣ аз ин мочаро, нигоҳ кун ба: Табо Табой, нақши Саййид Ҷамолуддин дар бедории машрик замин, с 62 ва 63.

Мавонеси шинохт; Такаббур (2)

аст.) Ин дар ҳоле аст ки аҳли илм, ба далили таъсири бештари худ бар ҷомеа, ниёзи бештаре ба шинохти ҳақ доранд ва дар сурати адами шинохти он, зиёни бештаре мебинанд ва мерасонанд ва рӯшан аст ки ноошноӣ онон бо он, муҳол нест (инро мефармояд ба хотири онки бархӣ авом мегӯянд: Читавр мумкин аст уламо ҳақро нашнохта бошанд ё фалон олим ҳақро нашнохта бошад?! Гӯё ки муҳол аст! Лизо мефармояд муҳол нест); Зеро мумкин аст ки касе дар бӯде аз абъоди дин (монанди фикҳ) мутабаҳхир бошад, вале дар бӯдӣ дигар аз он (монанди ақида), огоҳии камтаре дошта бошад (ё билакс) ва ғариб нест ки Худованд чизеро аз олимӣ машхур (монанди ин олимони мутакаббир) пӯшида дорад ва барои олимӣ дигар (монанди устозунал Мансур) ошкор гардонад ки машхур нест; Чунонки гурӯҳе аз кофирон, нузули Қуръон бар Муҳаммад саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва салламо бо вучуди мардоне (монанди Валид ибни Муғайраи Махзумӣ ва Уқба ибни Рабиъа аз Макка ва Ҳабиб ибни Амр ибни Умайр ва Урватибни Масъуд ва ибни Абди Ёлил аз Тоъиф) ки дар назари онон калонтар аз ӯ буданд, ачиб шумурданд; Чунонки Худованд дар бораи онон фармудааст: **﴿وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْغَرَبِينَ عَظِيمٍ﴾**¹ <<Ва гуфтанд чаро ин Қуръон бар марди калоне аз ду шахр нозил нашуд?!>> Ва дар посухи онон фармудааст: **﴿أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَلَدَّ بِعَظْمِهِمْ﴾**² <<Оё онон раҳмати Парвардигоратро тақсим мекунанд?! Мо маъишаташон дар зиндагии дунёро миёнашон тақсим кардим ва пояй бархишонро аз бархӣ дигар болотар бурдем то бархишон бархӣ дигарро ба хидмат бигиранд ва раҳмати Парвардигорат беҳтар аз чизе аст ки гирд меоваранд>>. (Яъне Худованд беҳтар медонад ки раҳмати худ монанди набувват ё илмо ба чи касе бидихад ва мардум бояд ба ризоӣ ӯ розӣ бошанд ва набояд барои ӯ таъйини таклиф кунанд; Монанди ин ҷоҳилоне ки мегӯянд чаро Худованд ин илмо ба Мансур дод ва ба олимони бузург ва машхури Эрон ё Арабистон намодааст?! Рӯшан аст ки Худованд бандагони худро беҳтар мешиносад ва аз истеъдодҳо ва салоҳиятҳои фикрӣ ва илмӣ онон огоҳтар аст ва аз ин рӯ, метавонад муносибтарин касро барои таҳаммули раҳматҳои хосси худ интихоб кунад.) Ба илова, Худованд парвое надорад аз инки халқӣ гумномо воситаи ҳидояти бандагони худ қарор диҳад;

1. Зухруф/ 31.

2. Зухруф/ 32.

Чунонки фармудааст: **﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَغُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ﴾**¹ <<Худованд шарм намекунад аз инки пашайе ё чизе фаротар аз онро масал қарор диҳад; Аммо касоне ки имон доранд медонанд ки он ҳақ аз ҷониби Парвардгорашон аст ва аммо касоне ки кофиранд мегуянд Худованд аз ин масал чи муроде доштааст?! Бисёриро бо он гумроҳ ва бисёриро бо он ҳидоят мекунад ва бо он ҷуз фосиқонро гумроҳ намекунад>>!. Бал ба таҷриба собит аст ки бештари авлиёъи Худованд инсонҳои гумном будаанд (яъне мустаъзаф буданд ва ҷузъи бузургон ва машҳори қавми худ ки сафиҳо ононро бузург кардаанд набудаанд, ба наҳве ки таваккуъ намерафтааст мавриди раҳмати хосси Худованд қарор гиранд; Монанди Толут ки вақте Худованд ўро барои ҳукумат баргузид қавмаш таъачҷуб карданд ва худро аз ў ба ҳукумат сазовортар донистанд) **ва бо ин васф, рӯй гирифтанд аз даъвати касе ба сабаби гумном будани ў, бар хилофи ақл ва эҳтиёт аст (чун мумкин аст ин даъват кунандаи мустаъзаф ба ростӣ валии Худо бошад). Бал банойи Худованд бар он аст ки бар мустаъзафони замин миннат ниҳад ва ононро пешвоён ва ворисони он қарор диҳад; Чунонки фармудааст:** **﴿وَيُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ﴾**² <<Ва ирода дорем бар касоне ки дар замин нотаъво шумурда шуданд миннат ниҳем ва ононро пешвоёне қарор диҳем ва ононро ворисон қарор диҳем>>. Бо ин васф, шойиста аст ки аҳли илм (хусусан инҳо ки худро аз устозонал Мансур олимтар мепиндоранд), даст аз ғурури ҷохилона бардоранд ва худро **﴿بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾** напиндоранд ва сухани Худовандро ба ёд оваранд ки фармудааст: **﴿نَزَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ ۖ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ﴾**³ <<Пояй ҳар касро ки бихоҳим боло мебарем ва болотар аз ҳар дорои илме, олиме аст>>!. Ҳамчунонки шойиста аст пайравонашон нагӯянд: Мумкин нест ки ҳақ аз онон пӯшида бимонад ва барои касе ҷуз онон ошкор шавад; Зеро ин гуфторӣ дуруғ ва бепоя аст ки бо ақл ва шаръ созгорӣ надорад, балки бар хилофи маҳсус ва мучарраб аст! (Чун борҳо воқеъ шуд ва ба вузӯҳ қобили мушоҳида аст ки ҳақ аз олимони бисёре пӯшида монда ва бар Паёмбарон ва сиддиқон ошкор шуда ва имрӯз низ қобили мушоҳида аст ки ҳақ аз бештари олимони пӯшида монад

1 . Бақара/ 26.

2 . Қасос/ 5.

3 . Юсуф/ 76.

Мавонези шинохт; Такаббур (2)

ва бар устозунал Мансур ошкор шудааст; Зеро мо ба вузух мебинем ки матолиби эшон дар ин китоб ҳамагӣ саҳиҳ ва мутобиқ бо меъёри шинохт аст, вале аз сойири олимон шунида намешавад, балки хилофи онҳо аз онон шунида мешавад. Ба ҳар ҳол, такаббур дар аҳли илм аз дигарон бештар аст, вале маҳдуд ба онон нест ва хусусан дар аҳли қудрат ва сарват низ мушҳуд аст. Лизо устозунал Мансур таҳти унвони)

[Такаббури аҳли қудрат ва сарват]

(мефармояд:) **Ин қоъида** (дар мавриди аҳли илм ки ба далили таъсири бештари худ бар ҷомеъа, ниёзи бештаре ба шинохти ҳақ доранд ва дар сурати адами шинохти он, зиёни бештаре мебинанд ва мерасонанд ва рӯшан аст ки ноошиноӣи онон бо он, муҳол нест) **дар мавриди аҳли қудрат** (монанди ҳокимон ва мудирони сиёсӣ) **ва сарват** (монанди моликон ва сарватмандон ва корхонадорон ва соҳибони маъодин) **низ сидқ мекунад; Чароки шинохти ҳақ, бо қудрат ва сарват мулозимае надорад** (яъне ин тавр нест ки ҳар кас қудрат ва сарват дорад, лузуман ҳаққро бештар мешиносанд), **бал машҳуд аст ки бештарин қудрат ва сарват, дар ихтиёри касоне аст ки баҳраи камтаре аз шинохти ҳақ доранд ва бо ин васф, ҳудудии онон аз шинохти ҳақ ба эътибори қудрат ва сарваташон, оқилона нест** (яъне набояд чун раъис ҳасти ё пулдорӣ худатро аз шинохти ҳақ бениёз бидонӣ ва ба аҳли ҳақ безъитиной ва безҳитромӣ кунӣ). **Бал шойиста аст ки онон, ба эътибори қудрат ва сарваташон, эҳтимоми бештаре ба шинохти ҳақ дошта бошанд, то мабодо ба сабаби ноошноӣ бо он ва бархурдорӣ аз қудрат ва сарват, осеби бештаре ба худ ва ҷомеъа бирасонанд ва нохоста ва нодониста, мойи хасорати мусалмонон бишаванд.** (Ин нуктаи бисёр муҳимме аст ки устозунал Мансур ба он тавачҷух медиҳад.) **Ин ба он маъност ки қудратмандон ва сарватмандони мусалмон, бояд** (бар хилофи рӯйкарди феълиашон,) **бештар аз дигарон ба шинохти ҳақ ҳиммат кунанд ва** (вақте онро шинохтанд) **набояд аз бими кистии қудрат ва сарваташон, аз қабули он имтиноъ варзанд; Чароки қудрат ва сарвати онон** (аз назари ақли), **барои ин аст ки саъодати дунё ва охираташонро таъмин кунанд ва агар ин корро накунад, арзиш ва фоидае надорад** (балки ба чизӣ зарарнок табдил мешавад. Ба ҳамин далил авлиёи Худо қудрат ва сарватро хангоме дар ҷихати саъодати дунё ва охират қарор нагирад паст ва беарзиш медонистанд) **ва рӯшан аст ки саъодати дунё ва охират,**

дар гарави шинохти ҳақ ва қабули он аст. Ҳамчунонки маншаъи қудрат ва сарват дар ҷаҳон, Худованд аст (чун қудратманди комил ва молики ҳамаи доройихои ҷаҳон Ёст ва Ёст ки ба ҳар кас меҳодад қудрат ва рӯзӣ меҳодад) ва (бо ин васф,) ҳар кас ки ба Худованд бипайвандад, ба маншаъи қудрат ва сарват дар ҷаҳон пайваस्ताаст (ва табъан умед меравад ки ба қудрат ва сарвати бештар ва мондагортаре даст ёбад), дар ҳоле ки ҳар кас аз Ё чӯдо шавад, аз маншаъи қудрат ва сарват дар ҷаҳон чӯдо шудааст (ва табъан таваққуф меравад ки қудрат ва сарвати андак ва беарзишаш дер ё зуд зоъил шавад) ва ин акси чизе аст ки ғолибан пиндошта мешавад (чун ғолибан пиндошта мешавад ки ҳар кас бо Худо бошад муҳкам ба заъф ва фақри ҳамешагӣ дар дунё аст ва ҳар кас ба Худо пушт кунад ба қудрат ва сарвати абадӣ дар дунё даст меёбад, дар ҳоле ки ин бо як нигоҳи амиқ ва дарозмуддат воқеият надорад; Чароки аз як сӯ молики ҳақиқӣ ва истехқоқӣ қудрат ва сарват дар дунё дӯстони Худо ҳастанд ва дигарон қудрат ва сарватро аз онон ғасб кардаанд ва қудрат ва сарвати дуддӣ, қудрат ва сарвати ҳақиқӣ маҳсуб намешавад ва аз сӯи дигар ҳаракати торих ба сӯи он аст ки қудрат ва сарват дар ихтиёри дӯстони Худо қарор гирад ва онон ворисони ҷаҳон хоҳанд буд);

Чунонки Худованд фармудааст: ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا﴾;¹ <<Ҳар кас иззат меҳодад, иззат ҳамааш барои Худованд аст>> Ва фармудааст: ﴿أَتَتَّبِعُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾;² <<Оё назди онон иззат меҷӯед?! Дар ҳоле ки ҳамаи иззат барои Худованд аст>> Ва фармудааст: ﴿وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ﴾;³ <<Ғанҷиноҳои осмон ва замин барои Худованд аст, вале мунофиқон огоҳи надорад>> Ва фармудааст: ﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ﴾;⁴ <<Ва ҳеҷ чизе нест магар онки ғанҷинаҳояш дар назди Мост ва онро ҷуз ба андозаи маълум фуру намефириستم>> Ва фармудааст: ﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ﴾;⁵ <<Ончи назди шумост аз байн меравад ва ончи назди Худост боқӣ мемонад>> Ва фармудааст: ﴿وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ﴾;⁶ <<Худованд бениёз аст ва шумо фуқаро ҳастед>>!

Ҳосил онки танҳо касоне муваффақ ба шинохти ҳақ ва илтизоми

1. Фотир/ 10.

2. Нисоъ/ 139.

3. Мунофиқун/ 7.

4. Ҳичр/ 21.

5. Наҳл/ 96.

6. Муҳаммад/ 38.

Мавонези шинохт; Такаббур (2)

ба он мешаванд ки (бо аз байн бурдани ҳолати истегно,) худро ба он ниёзманд бидонанд ва даст аз такаббур дар баробари он ба сабаби доштаҳои худ дар дунё бардоранд; Чароки бар ҳилофи ончи мумкин аст ба назар биёяд, ҳар чи доштаҳои онон дар дунё бештар бошад, ниёзи онон ба шинохти ҳақ ва илтизоми ба он бештар аст ва табъан ҳар чи ниёзи онон ба он бештар бошад, лозим аст ки тавозуъ ва талаби онон барои он бештар бошад. (Чи дарси зебост аст ин дарсе ки устозонал Мансур ба аҳли илм ва қудрат ва сарват медиҳад ки ҳар чи илм ва қудрат ва сарваташон бештар аст, ба шинохти ҳақ ва қабули он ниёзмадтаранд ва табъан бояд дар баробари он мутавозеътар бошанд. Кош онҳо ин дарсро фаро бигиранд то бисёрӣ аз мафосид ки аз такаббури онҳо бар меҳезад аз байн биравад ин шоъ Аллоҳ.

و السلام عليكم و رحمت الله

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Исломи»
ошно шавед.

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Лутфан мавриди
назар

Саҳифаи фејбуки
шайх

Саҳифаи гугл-плюс
шайх

Саҳифаи канали
телеграмми шайх